

LAUSUNTO SELVITYSMIES ESKO HÄMÄLÄISEN RAPORTISTA MUUTTAA YKSITYISTIELAKIA (358/1962) SEKÄ MUITA NÄKÖKANTOJA

Lausunto on vastaus liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyynnössään esittämiin erityiskysymyksiin

— Raportin ehdotusta tiekuntien lakkauttamisesta ja niiden toimitustehtävien siirtämisestä maanmittauslaitokselle ei voida hyväksyä. Jos näin tapahtuisi, on olemassa ilmeinen vaara, että kaksikielinen palvelu heikkenee ja että tiekunnan perustamista koskeva käsittelyaika sekä tiekunnan kokouksen päätöksen muutoksenhaun käsittelyaika tulevat kohtuuttomien pitkiä. Nämä asiat vaativat usein nopeaa käsittelyä, jotta tiekuntien toiminta voi toimia joustavasti. Kun otetaan huomioon myös valtiovallan säästövaatimukset, on tuskin todennäköistä, että maanmittauslaitokselle annetaan nopean käsittelyn edellyttämiä lisäresursseja.

Paikallistuntemus, joka on eduksi tiekunnan asioita käsiteltäessä, häviää myös tiekuntia lakkautettaessa.

Ehdotusta perustellaan raportissa esteellisyyskysymysten ongelmallisuudella ja heikolla asiantuntemuksella, erityisesti pienissä kunnissa, joissa on muutamia asioita. Tämän voi kuitenkin korjata siten, että lainsäädäntö nimenomaan antaa ja painottaa useiden kuntien yhteisen tiekunnan tai kuntien välisten ostopalvelujen mahdollisuuden.

— Kuntia tai valtiota pitää ehdotuksen mukaisesti joissakin tilanteissa voida määrätä osallistumaan osakkaina yksittäisten teiden kunnossapitoon. Esimerkiksi seuraavissa tapauksissa:

- kun kunta kaavoituksellaan ohjaa suoraan liikenteen asemakaavoitetuille alueille yksityisteiden kautta tai kun kaavoitus, ilman ohjausta, aiheuttaa yksityistielle huomattavaa liikenteen kasvua
- kun maantie lakkautetaan mutta sillä on edelleen merkitystä muille kuin tien varrella oleville osakkaille

— Voidaan kannattaa toiminnallista teiden luokittelua, jos se voidaan tehdä joustavasti, raportin edellytysten mukaisesti, ja objektiivisesti pääasiassa GIS-sovellutusten avulla. Luokittelu voisi tuolloin muodostaa arviointiperustan pyrittäessä yhdistämään tiekuntia suuremmiksi yksiköiksi.

— Raportissa ehdotetaan yksityistienpidon hallintomuodoksi nk. tiestökuntaa käsittäen käytännössä tieverkkoa, joka olisi suuruudeltaan kymmeniä kilometrejä.

Viranomaisten ehdotetaan saavan laajemmat mahdollisuudet perustaa oma-aloitteisesti tiestökuntia.

Suuremmat yksiköt antaisivat kieltämättä tienpitoon taloudellista hyötyä. Jo nyt voimassa olevat lait mahdollistavat tiekuntien yhdistämisen tielautakunnan aloitteen pohjalta. Tiekkunnan on kuitenkin myös jatkossa otettava päävastuu tiekkunnan yhdistämisaloitteesta. Kunnat ja valtio voivat avustusten myöntämiskriteerien pohjalta ohjata kehitystä kohti suurempia yksiköitä.

Tiestökuntaa hallintoyksikkönä sekä mainintaa laissa voidaan kannattaa. Tiestökunnalle pitäisi raportin mukaisesti antaa erilliset tienpitokustannusten jako-ohjeet siten, että kiinteistön käyttämä tieosuus saisi alisteisen merkityksen. Tienkäyttöyksiköiden lukumäärän merkitys ja suuruus painottuisi. Jotta kyseisiä suuria yksiköitä voisi hallinnoida, osakkaiden vahvistaminen tulee voida tehdä luotettavasti GIS-sovelluksella, joka pohjautuu viranomaisten tietorekistereihin. Rekistereistä puuttuvat kuitenkin tarpeelliset kiinteistökohtaisia pelto- ja metsäaloja koskevat tiedot.

Tiestökunnat voisi mahdollisesti toteuttaa tiekuntia yhdistämällä.

- Raportissa ehdotetaan yksityisteiden hallinnosta, että osakaskunnat voisivat vaihtoehtoisesti hoitaa hallintoa. Osakaskuntien hallintoa säädeltäisiin esim. yhteisluvelain mukaisesti. Jos em. tiestökunta toteutuu siten, että jäsenet muodostuvat yksityisistä kiinteistönomistajista, yhteisluvelain mukainen hallintomalli lienee ainoa ajateltavissa oleva vaihtoehto jäsenmäärän vuoksi. Tämän tyyppisestä hallintomallista pitää säätää yksityiskohtaisesti yksityisistä teistä annetussa laissa ilman viittausta muuhun lainsäädäntöön.
- Raportissa esitetty ehdotus tiekuntien valtuuksien laajentamisesta tulee hyväksyä siten, että tiekkunnat hoitavat myös muita tehtäviä kuin teiden kunnossapito- tehtäviä – palvelevat osakkaita tai maaseudun infrastruktuuria. Jo nyt monet tiekkunnat hoitavat varsinaisen toiminnan ohessa myös esimerkiksi jätehuoltoa. Tällaiset tehtävät tulee toteuttaa tiekkunnan ja toimeksiantajan välisillä yksityisoikeudellisilla sopimuksilla.
- Ministeriö pyytää yksityisteitä koskevia muita näkökohtia:
 - Pitäisi selvittää uudelleen tiekuntien mahdollisuuksia rekisteröityä arvonlisävelvollisiksi. Tästä koituisi tiekkunnalle yleisesti ottaen huomattavaa taloudellista etua.
 - Yksityisteitä koskevien asioiden käsittely helpottuisi huomattavasti, jos viranomaisten tietokannat synkronoitaisiin, esimerkiksi väestörekisterikeskuksen (rakennukset ja asukkaat), maanmittauslaitoksen (kiinteistörekisteriyksiköt ja niiden omistajat) ja verohallinnon (omistajat ja erityisten kuolinpesien yhteystiedot) kiinteistötietokannat. Viranomaisten tiedot eivät aina ole yhtäpitäviä, minkä vuoksi ne pitäisi yhdistää.

- Monet tiekunnat käyttävät nykyisin nk. tieisännöitsijöitä, joita ei mainita yksityisistä teistä annetussa laissa. Isännöitsijä toimii joissakin tapauksissa tiekunnan toimeenpanevana elimenä. Lakiin pitäisi lisätä isännöitsijän asemaa ja vastuuta koskevat määräykset.
- Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää myös muutosehdotuksia voimassa olevaan lakiin yksityisistä teistä. Alla mainitut muutokset ja selvennykset pitäisi ottaa huomioon:
- Lain 19 §:n mukaan tielautakunta voi liikenneturvallisuussyistä kieltää rakennuksen tai laitteen rakentamisen alle 12 metrin etäisyyteen ajoradan keskiviivasta. Laki ei edellytä lupamenettelyä eikä laki anna tielautakunnalle mahdollisuutta määrätä laitteen poistamisesta, esim. aita, lauta-aita tai pensasaita, joka jo on pystytetty tai istutettu ja joka vaarantaa liikenneturvallisuutta. Nykyisiä määräyksiä voidaan kyseisissä tapauksissa pitää tehottomina. Lupamenettelyä ja pakkotoimenpiteitä koskevat määräykset pitäisi tällaisissa tapauksissa ottaa mukaan, ja maankäyttö- ja rakennuslakiin pitäisi lisätä tarpeelliset viitteet.
 - Tienjaon perusteella toteutettava tienpito, josta määrätään 32 §:ssä, pitäisi toteuttaa vain sopimuksin. Nykyisen lain mukaan tiekunta voi määrätä osakkaan vastoin tahtoaan hoitamaan osan tiestä, vaikka osakkaalla ei käytännössä ole siihen mahdollisuutta, esim. tarvittavia koneita.
 - Perustieoikeuden voi lain mukaan antaa vain maanmittauslaitoksen suorittaman toimituksen perusteella. Tällaisessa toimituksessa annettava tieoikeus rekisteröidään kiinteistörekisteriin. Tiekunta tai tielautakunta voi antaa lisätieoikeuden. Tiekunta ja tielautakunta voivat myös kumota lisätieoikeuden. Tie kuntien tai tielautakuntien tieoikeuksia koskevista päätöksistä ei pidetä rekisteriä. Näiden päätösten rekisteröimistä koskevat määräykset pitäisi ottaa mukaan, koska niillä on yhtä sitova juridinen asema kuin maanmittaustoimituksen päätöksillä.
 - 65 §:n 1 momentin mukaan tiekunta pitää kutsua vuosikokoukseen ennen kesäkuun loppua, jollei tiekunta kokouksessa toisin päättä. 65 §:n 2 momentin mukaan tiekunnan kokouksessa voidaan kuitenkin päättää, ettei vuosikokousta pidetä kaikkina vuosina. Vuosikokous on kuitenkin pidettävä vähintään joka neljäs vuosi.
- Tätä määräystä pitäisi selventää siten, että joka kerta, kun tiekunta päättää, ettei se pidä vuosikokousta seuraavana vuonna, asiasta on päätettävä vuosikokouksessa. Nykyinen lainsäädäntö aiheuttaa haittaa kunnille, jotka avustuksien maksamista varten yleensä vaativat saada edellisen vuosikokouksen pöytäkirjan. Nyt saadaan joskus vuosi tai kaksi vuotta vanha pöytäkirja, jossa ei ole merkintää siitä, koska seuraava

vuosikokous pidetään. Tiekunnille olisi myös eduksi, jos jokaisessa kokouksessa vahvistettaisiin seuraavan vuosikokouksen ajankohta (vuosi), jos aiotaan poiketa 1 momentin määräyksistä. Menettely jäisi itsenäiseksi arkistointimenettelystä ja tiekunnan toimeenpanevista toimielimistä.

- Tiekunnan kokouksen määräyksiin pitäisi lisätä, että kokouksessa annetaan valitusohjeet.
- 80 §:n kohdassa 1 määrätään, että ulkopuolisen järjestämää toimintaa varten tarvitaan tien käyttöä koskeva lupa vain, jos tästä aiheutuu tieosakkaille selvästi korkeammat kustannukset. Ulkopuolisen järjestämästä toiminnasta pitäisi aina vaatia tieosakkaiden tai tiekunnan lupa.

Raaseporissa 6.5.2015

RAASEPORIN KAUPUNGINHALLITUS

Mårten Johansson
kaupunginjohtaja

Thomas Karlsson
kaupunginkamreeri